

Hälsningar från Nirvana

*Jeff Olsson har både renodlat och fördjupat tecknandet som metod, plats och tillstånd under sitt konstnärskap.
I höst ställer han ut på Göteborgs Konstförening.*

Foto. Nora Bencivenni/Galleri Magnus Karlsson.

Jeff Olsson, *Bortförd / Abducted*, 2023
Kol och torrpastell på papper / Charcoal and dry pastel on paper, 41,8x29,6 cm.

Det är mitt i sommaren när vi träffas i Jeff Olssons ateljé på Konstepidemin, bara ett par minuters gångväg från Göteborgs Konstförening, för att prata om arbetet inför den kommande utställningen. Ett samtal som kretsar kring tecknandet som plats och tillstånd samt om relationen till text och poesi.

Jeff flyttade in i ateljén på Konstepidemin för ungefär ett år sedan men intrycket är att han varit där betydligt längre. Väggarna är täckta med teckningar i olika format, textcitat, högar av böcker, olika objekt, utklipp, fotografier och mindre verk av andra konstnärer. På golvet ligger en bok om grekisk mytologi och en om daoismen.

Teckning har alltid varit hans huvudmedium och det är tydligt att tecknandet för Jeff är en lika självklar del av livet som att äta eller sova. En process som ständigt pågår.

– Att teckna innebär att vara inne i en värld och kan egentligen göras var som helst, men platsen är viktig på andra sätt, berättar Jeff.

På Konstepidemin finns ett socialt sammanhang med andra konstnärer, musiker och kulturskapare. En känsla av normalitet har skapats kring ett livsval som i många andra sammanhang kan upplevas som alternativt och isolerat.

Jeff säger att teckning ofta brukar beskrivas som att tänka med handen men att teckna är för honom en intuitiv process som handlar om att se vad bilden vill. Att tänka är någonting helt annat.

Tidigare använde han grafit och torrpastell men han har nu övergått mer till pressat svart kol. Landskap, träd och

karaktärer framkallas för att omformas, försvinna och ge plats åt andra i en bild som stegvis växer fram. Ofta kan motivet ha ändrats helt flera gånger under processen. Jeff berättar att många tror att teckningarna är planerade men i själva verket har ofta flera olika motiv varit inblandade innan någonting är klart. Det är heller inte verkliga platser som avbildas, även om de existerar på något plan, och ibland förekommer förlagor.

– De bästa förlagorna är de av dålig kvalitet. Om teckningen skulle bli lik och inte få ett eget uttryck, vore det att betrakta som ett misslyckande. Bilden måste bli sin egen, menar Jeff.

Ett tomt papper kan för många upplevas skrämmande och ge prestationsångest men det är en känsla Jeff alltmer har kunnat släppa. Att han återkommer till det tomma papperet är för att det ligger totalt öppet och innebär frihet. Han har ingen tanke om vad det ska bli när han börjar utan lutar på mediet och följer kolstiftet.

– Det kan se riktigt dåligt ut tills det blir någonting. Utan erfarenhet är det lätt att man ger upp och blir orolig när bilden ändras men det är så bilden blir till, förklarar han.

Jeff studerade på Konsthögskolan Valand under en period när många tecknade trots att en mer idébaserad inriktning vara rådande. Det fanns redan då något genuint i Jeff Olssons bildvärld. I hans fall verkar det aldrig ha handlat om vad som varit inne eller skapat yttre uppmärksamhet utan att tecknandet i sig har varit en nödvändighet som han skulle fortsätta

med oavsett omständighet. Något som utmärker en konstnär med hög integritet.

De bildliga referenserna till Jeffs bildvärld är dock många. Alltifrån mycket tidiga inspirationskällor som Francis Bacons dekadenta och gränslösa uttryck till mer konsthistoriska referenser som William Blakes mystiska spiritualism, Tyra Kleens ockulta anslag och John Bauers illustrationer baserade på nordisk mytologi, men också tecknande konstnärer från

närmare generationer som Jockum Nordström och hans mer naivistiska ingång. Den sistnämnda är en konstnär som Jeff dessutom under sommaren ställt ut tillsammans med på Konsthallen Lokstallet i Strömstad.

I teckningarna från Valandtiden var perspektivet ofta ovanifrån, som att betraktaren flög över de landskap som gestaltades. Blicken fick sökande vandra runt i motivet utan tydlig riktning,

Vargar och andra djur strövade runt, en grupp individer som samlats kring en lägereld, cowboys och skelett, en del med musikinstrument, andra med svärd och pilbågar. Det myllrade av olika situationer utan tydlig inbördes ordning eller hierarki.

Teckningarna hade inte någon kronologisk handling och heller inte något konceptuellt påstående eller tydlig undermening. Upplevelsen var snarare att man som betraktare fick insyn i en parallell värld,

gränsöverskridande och transcendent.

Bara något år efter Valand började Jeff Olsson samarbeta med Galleri Magnus Karlsson i Stockholm där han nu gjort fyra separatutställningar, vilket naturligtvis inneburit en viktig plattform. På ett djupare plan beskriver Jeff att han upplevt att det funnits ett totalt förtroende för hans konstnärliga process från Magnus Karlsson som gallerist.

Foto. Nora Bencivenni/Galleri Magnus Karlsson.

Jeff Olsson *Stenen / The Stone*, 2023

Kol, torrpastell och grafitpulver på papper / Charcoal, dry pastel and graphite powder on paper, 123x109,5 cm.

Foto. Nora Bencivenni/Galleri Magnus Karlsson.

Jeff Olsson *Rovfågel / Bird of Prey*, 2023

Kol och torrpastell på papper / Charcoal and dry pastel on paper, 35,5x28 cm.

Jeff Olsson, *Fulsommar brinn*, 2023,
Animation 1 min 1 sek, Edition of 3

Foto. Nora Bencivenni/Galleri Magnus Karlsson.

Jeff Olsson, *Den gamle och hatten / The Old Man and the Hat*, 2023
Kol på filthatt / Charcoal on felt hat, 38,5x36x12 cm

Text och ord har alltid varit betydelsefulla för Jeff Olsson och en inspiration han haft med sig allt sedan han upptäckte Bruno K. Öjers diktsamling *Det förlorade ordet* av en slump i en bokhandel i hemstaden i Kristinehamn

Ibland blir titeln en del av bildytan som när Jeff skrivit *Vila i frid dagsljuset* på en gravsten eller *It's Britney Vampire Bitch* över ett porträtt. På en stor pågående landskapsteckning av klippor, där en utelämnad cirkulär yta utgör ett hålrum, citeras poeten Werner Aspenström: »Ej blir det natt, blott denna sol försvann«. Poeter och musiker som Mattias Alkberg har också bjudits in i samband med Jeffs vernissager.

Men texten har kommit in på andra sätt och har börjat ta alltmer plats i hans konstnärskap. Tidigare i år läste Jeff upp en text för publik på Konst-epidemin och för närvarande arbetar han med ett ljudverk som kommer att ge ytterligare en dimension till hans bildvärld. Ett utdrag har transkriberats och publiceras i det här numret av Zenit.

I utställningssammanhang visar Jeff Olsson ofta objekt; en jacka, ett segel eller en hatt, som om de fallit ur teckningarna och materialiserats men ofta finns här en personlig bakgrund. Hatten har han ärvt av morfar och motiven på hatten har med honom att göra. Jeff beskriver det som att han ville frysa hatten genom att rita på den.

– Det är ett objekt som nästan är privat, men man behöver inte veta bakgrunden. Det fungerar utan att du vet det, förklarar Jeff.

För Jeff Olsson är skogen ett ständigt återkommande motiv men det handlar i första hand varken om miljöfrågor eller politik. Inte heller är det barnomens värmländska skogar som avbildas. Visst finns det motiv som

FRIDLYS DET UTEBLIVNA

Fridlys
fridlys det uteblivna
det som aldrig blev aldrig blir

aldrig

alla tillbakabildande ögonblick
vampyrer i träd

fridlys cancer

matematikens
våldspornografiska innehåll

fridlys verklighetens självskadebeteende

*tomrummets förvanskande natur omfattas
inte av diskrimineringslagen alltså bör*

tomrummet fridlysas

huvudet
det vanskapta

urgröpt och undanlagt

kunskapens frånvaro det yttersta vetandet

de som inte förstenats av Medusas blick
vet inte vad skönhet är

aldrig någonsin ska ormarna lyftas
ur ditt smutsiga

mörka hår

kom ihåg att det är du som är fågeln

och dina älskare som är markdjuren

Jeff Olsson

pekar mot människans exploatering av naturen men de är ändå inte bärande för bildens betydelse.

– Naturen är vidrig. Där pågår mord, våldtäkt och alla äter varandra. Vårt mål måste ju vara att bli så olika naturen som möjligt – det är ju så vi räddar den. Vi vill ju inte utsätta varandra för de här sakerna, på grund av att vi känner någonting och tycker att det är fel, menar Jeff.

I en oavslutad teckning uppsatt på ateljéväggen konfronteras betraktaren av ett stort monster som täcker större delen av papperets centrala yta. Det är som en gigantisk rotvälta som just synliggjorts och framträder här med mörka trädstammar i bakgrunden.

Situationen skulle kunna te sig som taget ur en scen i en skräckfilm men det är någonting i monstrets uggleliknande ansikte och de små små händerna som

tycks veckla ut vingar av kött eller av något annat organiskt material som väcker empati på samma gång som det är motbjudande. En av händerna vidrör en annan, mindre hand, som tycks materialisera sig ur en gren eller en rot. Det droppar av sav eller någon obestämd kroppslig vätska från varelsen och ett dödslike liknande kön beläget alldeles ovanför en ödleliknande svans blottas för oss.

Bildens mörka hålrum, som skulle kunna vara kroppsöppningar, hål i en trädstam, ett gruvhål eller en mörk skogstjärn, återkommer och skapar en upprepning i bilden. Svärtan är konkret påtaglig och arbetstimmarna som passerat framför arket där kolet långsamt frammanat motivet påverkar upplevelsen av tiden som tycks sakta ner.

Precis som teckningen blir skogen här en mental plats och ett tillstånd. Varje del är mycket detaljrik, och barken på ett träd, fjädrarna på en vinge eller bergen och de suggestiva molnen i bakgrunden är lika ömsint bearbetade och skapar en hög känsla av närvaro. Olika sinnen kopplas här samman, nästan som en form av synestesi – ljudet av skogen, känslan av barkens struktur eller färgerna kan förnimmas trots att de är visuellt frånvarande.

Skogen tycks i Jeffs teckningar vara i det närmaste besjälad – om inte av andar så åtminstone av väsen. En förnimmelse av ett annat medvetande.

Trots att landskapet är så återkommande i Jeff Olssons bildvärld så är det i första hand inte vad det gestaltar som är viktigt utan snarare vad de visar, vilket handlar mer om avståndet i sig.

Hos Jeff Olsson har porträtt och karaktärer alltmer hamnat i fokus under de senaste åren. Ibland är det personer han har en personlig koppling till, andra upplevs mer som mytologiska men här och där förekommer även figurer ur samtiden. På en rad teckningar av antika

Ateljébild. Foto. Angelica Olsson.

amforor rinner en grön vätska över — kanten som en slags druidbrygd. Titeln till en Britney Spears-låt, *Toxic*, som handlar om habegär, står skrivet över. Andra återkommande motiv är fåglar som ofta gestaltas i helfigur från sidan mot en bakgrund av vidsträckta landskap med mörka moln, vilket får mig att tänka på renässansporträtt. I en teckning med titeln *Bortförd* finns ett UFO som lyser upp en skäggig man i toga. UFO:n är ett återkommande element inte minst inom amerikansk sci-fi och populärkultur och står där för en högre makt som plötsligt omkullkastar människans dominans och premissen för mänskligt liv.

Många av teckningarna innehåller eldstäder och rökmoln, högst symboliska i sig men som också skapar ett metaperspektiv där det brända och förkolnade återkommer både som motiv samtidigt som kol är både teckningens utgångspunkt och material.

Trots att Jeff Olsson både bor och arbetar i Göteborg har det gått flera år sedan han ställde ut i staden. Hans senaste separatutställning *Ähnej* som visades hos Magnus Karlsson i vintras låg närmare en pågående process än tidigare och inkluderade utöver teckningar även animationer, objekt och texter direkt på väggen. Ett spår som Jeff kommer att fortsätta arbeta vidare med inför den kommande utställningen *Hälsningar från Nirvana* på Göteborgs Konstförening. Den här gången funderar han kring tanken på att den skulle kunna utgöra en förlängning av hans ateljé.

– Jag har en idé om att man är mer i min ateljé än i en utställning, avslöjar Jeff.

Och han avslutar.

– Vi får se på Konstföreningen.

■ ANGELICA OLSSON

Jeff Olsson. Foto. Johan Zetterquist.